

PRAVNO VARSTVO NEIZBRANEGA PONUDNIKA

Pravni temelj revizije javnega naročanja je Zakon o pravnem varstvu v postopkih javnega naročanja (v nadaljevanju ZPVPJN). Cilj zakona je zagotovitev učinkovitega pravnega varstva ponudnikov, naročnikov in javnega interesa v postopkih oddaje javnih naročil ter racionalizacija postopka pravnega varstva, ki poteka pred naročnikom in Državno revizijsko komisijo (v nadaljevanju Dkom). Z ZPVPJN se uvaja tudi pravno varstvo po sklenitvi pogodbe o izvedbi javnega naročila in sicer z uveljavitvijo ničnosti pogodbe v sodnem postopku pred okrajnim sodiščem v Ljubljani.

Pravno varstvo zoper kršitve v postopkih javnega naročanja je zagotovljeno v predrevizijskem postopku, ki poteka pred naročnikom, revizijskem postopku, ki poteka pred Dkom in sodnem postopku, ki na prvi stopnji poteka pred okrožnim sodiščem, ki ga kot izključno pristojnega določa zakon, ki ureja sodišča (v nadaljnjem besedilu: sodišče). Predrevizijskega, revizijskega in sodnega postopka se ima pravico udeleževati tudi ponudnik, čigar ponudbo je naročnik izbral kot najugodnejšo (v nadaljnjem besedilu: izbrani ponudnik). V tem primeru ima izbrani ponudnik enake pravice in dolžnosti kot stranka.

STRANKE POSTOPKA IN AKTIVNA LEGITIMACIJA

Stranka revizijskega postopka in sodnega postopka je lahko gospodarski subjekt, kot ga določa ZJN-3, ki vloži zahtevek za revizijo, ali zagovornik javnega interesa ali naročnik ali drug subjekt, ki po ZJN-3, izvaja ali bi moral izvajati postopek javno naročilo.

Zahteva za pravno varstvo v postopkih javnega naročila se lahko vloži v vseh stopnjah postopka oddaje javnega naročila zoper vsako ravnanje naročnika. Kadar naročnik sklene pogodbo brez izvedbe postopka javnega naročila, čeprav bi ga po ZJN-3 moral izvesti, je pravno varstvo zagotovljeno v predrevizijskem, revizijskem in sodnem postopku. Če naročnik po sprejemu odločitve o oddaji javnega naročila odstopi od izvedbe javnega naročila, se pravica do povračila škode lahko uveljavlja v sodnem postopku.

V predrevizijskem, revizijskem, pritožbenem in sodnem postopku se glede vprašanj, ki jih ZPVPJN ne ureja, uporablja zakon, ki ureja pravdni postopek. V predrevizijskem postopku se glede vročanja odločitve naročnika o zavrženju zahtevka za revizijo in odločitve naročnika glede zavrnitve zahtevka oziroma ugoditve ali delne ugoditve vsebine zahtevka uporablja zakon, ki ureja upravni postopek. Druga pisanja naročnika se vročajo po pošti priporočeno s povratnico ali z elektronskimi sredstvi, če vlagatelj

razpolaga z informacijskim sistemom za sprejem elektronskih vlog in elektronski podpis. V tem primeru mora biti zahtevek za revizijo podpisan z varnim elektronskim podpisom, overjenim s kvalificiranim potrdilom.

Za sam postopek pravnega varstva je izrednega pomena ugotovitev aktivne legitimacije. Aktivna legitimacija se prizna vsaki osebi, ki ima ali je imela interes za dodelitev javnega naročila in ji je ali bi ji lahko z domnevno kršitvijo nastala škoda oziroma zagovorniku javnega interesa. Interes za dodelitev javnega naročila je izkazala tista oseba, ki je oddala pravočasno ponudbo, če rok za oddajo ponudb še ni potekel, pa vsaka oseba, ki lahko opravlja dejavnost, potrebno za izvedbo predmeta javnega naročanja. V primeru postopka s pogojanji po predhodni objavi ali brez predhodne objave, ki ga naročnik upošteva določbe ZJN-3, izvaja zaradi prejšnjega neuspešno izvedenega postopka, se interes za dodelitev javnega naročila prizna tudi tistemu ponudniku, ki je v prejšnjem neuspešnem postopku pravočasno oddal ponudbo in ni bil povabljen k oddaji ponudbe, pa bi v skladu z ZJN-3, moral biti.

Kadar je bila v postopku oddaje javnega naročila predložena skupna ponudba, lahko zahtevek za revizijo vložijo kateri koli od oseb, ki so oddale skupno ponudbo. Oseba, ki je skupaj z drugimi osebami oddala skupno ponudbo, ima položaj vlagatelja zahtevka za revizijo, če je sama ali skupaj z drugimi osebami, s katerimi je oddala skupno ponudbo, vložila zahtevek za revizijo.

Zahtevek za revizijo mora vsebovati:

- ime in naslov vlagatelja zahtevka (v nadaljnjem besedilu: vlagatelj) ter kontaktno osebo,
- ime naročnika,
- oznako javnega naročila ali odločitve o oddaji javnega naročila,
- predmet javnega naročanja,
- očitane kršitve,
- dejstva in dokaze, s katerimi se kršitve dokazujejo,
- pooblastilo za zastopanje v predrevizijskem in revizijskem postopku, če vlagatelj nastopa s pooblaščenecem,
- navedbo, ali gre v konkretnem postopku javnega naročila za sofinanciranje iz evropskih sredstev in iz katerega sklada.
- potrdilo o plačilu takse.

Če je vlagatelj v postopku oddaje javnega naročila že vložil zahtevek za revizijo in je bilo o njem že odločeno ali ga je umaknil, vlagatelj v morebitnih pozneje vloženi zahtevkih v istem postopku oddaje javnega naročila ne more več navajati istih kršitev ali drugih kršitev iz te faze postopka oddaje javnega naročila, ki so mu bile ali bi mu morale biti znane že ob vložitvi prvega zahtevka, razen če naročnik ni upošteval odločitve Dkom ali če ponavlja isto kršitev. V predrevizijskem in revizijskem postopku se ne presojuje dejanja, ki se nanašajo na isti ali ponovljeni postopek oddaje javnega

naročila in o katerih sta naročnik ali Dkom že pravnomočno odločila, da ne gre za kršitev.

Vlagatelj lahko kadar koli med predrevizijskim in revizijskim postopkom pisno umakne svoj zahtevek za revizijo. Naročnik v treh delovnih dneh od prejema pisnega umika zahtevka za revizijo izda sklep o ustavitvi predrevizijskega postopka, ali še ni sprejel odločitve. Če je naročnik zavrnil zahtevek za revizijo, mora umik zahtevka v treh delovnih dneh od prejema odstopiti v obravnavo Dkom. Če je naročnik zavrgel zahtevek za revizijo ali mu ugodil, se umik zahtevka šteje za brezpredmeten.

Vlagatelj lahko ob vložitvi zahtevka za revizijo naročniku posreduje predlog za izdajo sklepa o zadržanju postopka oddaje javnega naročila. Predlog za izdajo sklepa o zadržanju postopka oddaje javnega naročila lahko naročniku kadar koli posreduje tudi ministrstvo, pristojno za finance. Naročnik mora v treh delovnih dneh od prejema predloga zadržati nadaljnje aktivnosti v postopku oddaje javnega naročila, o čemer sprejme sklep in nemudoma obvesti vse ponudnike, ki so v postopku oddaje javnega naročila oddali ponudbo, če je predlog vložilo ministrstvo, pristojno za finance, pa tudi njega, ali predlog za izdajo sklepa o zadržanju postopka oddaje javnega naročila odstopiti Dkom, pri čemer lahko poda svoje mnenje o zadržanju postopka oddaje javnega naročila.

PREDREVIZIJSKI POSTOPEK

Zahtevek za revizijo se vloži pisno neposredno pri naročniku, po pošti priporočeno ali priporočano s povratnico ali z elektronskimi sredstvi. Vlagatelj mora kopijo zahtevka za revizijo hkrati posredovati ministrstvu, pristojnemu za finance. O vložnem zahtevku za revizijo mora naročnik v treh delovnih dneh od prejema tega zahtevka obvestiti ponudnike, ki so v postopku oddaje oddali ponudbo.

V primeru postopka oddaje se lahko zahtevek za revizijo, ki se nanaša na vsebino objave, povabilo k oddaji ponudbe ali razpisno dokumentacijo vloži najpozneje osem delovnih dni od objave obvestila o javnem naročilu, obvestila o dodatnih informacijah in prejema povabila o oddaji ponudb. Po preteku roka, določenega za predložitev ponudb, vlagatelj ne more navajati kršitev, ki so mu bile ali bi mu morale biti znane pred potekom tega roka, razen če to dopušča ta zakon in v primerih, ko dokaže, da zatrjevanih kršitev objektivno ni bilo mogoče ugotoviti pred tem rokom. V primeru postopka oddaje, kjer se zahtevek za revizijo nanaša na odločitev o oddaji je rok za vložitev zahtevka za revizijo osem delovnih dni od prejema te odločitve. Če naročnik ni objavil obvestila o naročilu, pa bi ga v skladu z zakonom, ki ureja javno naročanje, moral, lahko ponudnik zahtevek za revizijo, ki se nanaša na povabilo k oddaji ponudbe, razpisno dokumentacijo ali odločitev o oddaji, vloži v osmih delovnih dneh od dneva, ko je izvedel ali bi moral vedeti za kršitev, vendar najpozneje v osmih

delovnih dneh od dneva, ko je bilo na portalu javnih naročil objavljeno obvestilo o oddaji naročila. Če to obvestilo ni bilo objavljeno, lahko ponudnik vloži zahtevek za revizijo v šestih mesecih od začetka izvajanja pogodbe.

Ponudnik, ki v postopku s pogajanjem brez predhodne objave ali postopku s pogajanjem po predhodni objavi, ki ga naročnik, upošteva ZJN-3, izvaja zaradi predhodno neuspešnega postopka oddaje javnega naročila in v katerem ne objavi obvestila o naročilu, ni povabljen k sodelovanju v tem postopku, pa bi v skladu z zakonom, ki ureja javno naročanje, moral biti, lahko zahtevek za revizijo, ki se nanaša na povabilo k oddaji ponudbe, razpisno dokumentacijo ali odločitev o oddaji javnega naročila, vloži v osmih delovnih dneh od dneva, ko je izvedel ali bi moral vedeti za kršitev, vendar najpozneje v osmih delovnih dneh od dneva, ko je bilo na portalu javnih naročil objavljeno obvestilo, s katerim se zagotavlja predhodna transparentnost.

Če vlagatelj v 20 delovnih dneh od dneva, ko je naročnik prejel njegov popolni zahtevek za revizijo, ne prejme odločitve naročnika (v nadaljnjem besedilu: molk naročnika), lahko začne revizijski postopek pred Dkom. V tem primeru mora najpozneje v 25 delovnih dneh od dneva, ko je naročnik prejel njegov popolni zahtevek za revizijo, pri naročniku vložiti predlog za začetek revizijskega postopka ter kopijo tega predloga posredovati tudi Dkom in ministrstvu, pristojnemu za finance. Vlagatelj se mora v predlogu sklicevati na molk naročnika v predrevizijskem postopku. Predrevizijski postopek je končan, ko naročnik sprejme odločitev. V primeru molka naročnika se šteje, da je predrevizijski postopek končan, ko poteče zgoraj omenjen rok

Vlagatelj se lahko v treh delovnih dneh od prejema odločitve opredeli do navedb naročnika v odločitvi, vendar ne sme navajati novih kršitev, dejstev in predlagati novih dokazov, razen če dokaže, da jih brez svoje krivde ni mogel navesti ali predložiti v predrevizijskem postopku. Vlagatelj posreduje opredelitev Dkom in naročniku.

PRITOŽBA KOT PRAVNO SREDSTVO

V primeru, da ima vložnik po zakonu možnost pritožbe zoper odločitev naročnika v predrevizijskem postopku, se le ta vloži najpozneje v treh delovnih dneh od prejema naročnikove odločitve. Vloži se neposredno pri naročniku ali pošlje po pošti priporočeno s povratnico oziroma v elektronski obliki. Pritožnik mora kopijo pritožbe hkrati posredovati ministrstvu, pristojnemu za finance. Pritožba mora vsebovati:

- ime in naslov vlagatelja pritožbe (v nadaljnjem besedilu: pritožnik),
- ime naročnika,
- oznako javnega naročila ali odločitve o oddaji javnega naročila ali odločitve o priznanju stroškov,
- predmet javnega naročanja,
- oznako odločitve, ki se izpodbija s pritožbo,

- očitane kršitve,
- dejstva in dokaze, s katerimi se kršitve dokazujejo,
- pooblastilo za zastopanje v pritožbenem postopku, če vlagatelj pritožbe nastopa s pooblaščenecem.

Naročnik mora v treh delovnih dneh od prejema pritožbe pritožbo in vso dokumentacijo o postopku javnega naročanja skupaj z dokumentacijo iz predrevizijskega postopka odstopiti Dkom.

REVIZIJSKI POSTOPEK

Revizijski postopek se začne, ko Dkom od naročnika prejme zahtevek za revizijo. Če se vlagatelj ne strinja z začetkom revizijskega postopka, Dkom poda predlog za umik zahtevka. Dkom po prejemu zahtevka za revizijo preveri, ali je bil vložen pravočasno in pri naročniku ali vsebuje vse obvezne sestavine in ali ga je vložila aktivno legitimirana oseba. Dkom sprejme zahtevek za revizijo v obravnavo tudi, če ne vsebuje vseh obveznih sestavin pod pogojem, da so obvezne sestavine razvidne iz vsebine dokumentacije o postopku oddaje javnega naročila. Dkom odloča v mejah zahtevka za revizijo, in sicer o vseh očitanih kršitvah v postopku oddaje javnega naročila.

SODNO VARSTVO

Ničnost pogodbe lahko uveljavlja oseba, ki ima pravni interes, in zagovornik javnega interesa. Pravni interes se prizna osebi, ki ima ali je imela interes za dodelitev javnega naročila ali posameznega naročila in ki ji je z domnevno kršitvijo nastala škoda ali bi ji lahko nastala škoda. Prav tako lahko uveljavlja ničnost pogodbe ali posameznega naročila zagovornik javnega interesa, če pogodbeni stranka ni Republika Slovenija, njen organ ali upravna organizacija v sestavi, ki je pravna oseba.

Tožeča stranka lahko predlaga zadržanje izvajanja pogodbe ali posameznega naročila z izdajo začasne odredbe ali začasno ureditev stanja. Sodišče na zahtevo tožeče stranke prepove izvajanje pogodbe ali posameznega naročila do izdaje pravnomočne odločbe, če bi izvajanje pogodbe ali posameznega naročila toženi stranki, drugi zainteresirani osebi ali javnemu interesu povzročilo škodo. Pri odločanju mora sodišče skladno z načelom sorazmernosti upoštevati tudi prizadetost koristi naročnika, izbranega ponudnika in javnega interesa. Zahteva lahko tudi izdajo začasne odredbe za začasno ureditev stanja glede na sporno pogodbo ali posamezno naročilo, če z verjetnostjo dokaže, da bi bila ta ureditev, zlasti pri trajajočih pogodbah in posameznih naročilih, potrebna za preprečitev težko popravljive škode. O zahtevi za izdajo začasne odredbe odloči sodišče v petih delovnih dneh od prejema zahteve s sklepom. Sodišče lahko izdajo začasne odredbe veže na pogoj, da tožeča stranka položi varščino za škodo, ki utegne nastati nasprotni stranki zaradi njene izdaje. Zoper sklep lahko stranke

sodnega postopka v treh dneh vložijo pritožbo, ki ne zadrži izvršitve izdane začasne odredbe.

STROŠKI POSTOPKOV

Kot stroške predrevizijskega in revizijskega postopka označujemo takse za predrevizijski in revizijski postopek in druge izdatke, ki nastanejo med predrevizijskim, revizijskim in pritožbenim postopkom, ali zaradi teh postopkov. Vlagatelj, naročnik in izbrani ponudnik predhodno krijejo svoje stroške, ki so posledica vloženega zahtevka za revizijo. Če je zahtevak za revizijo utemeljen, mora naročnik iz lastnih sredstev vlagatelju in izbranemu ponudniku povrniti potrebne stroške, nastale v predrevizijskem in revizijskem postopku, vključno s takso. Če zahtevak za revizijo ni utemeljen ali vlagatelj zahtevak za revizijo umakne, mora vlagatelj naročniku in izbranemu ponudniku povrniti potrebne stroške, nastale v predrevizijskem in revizijskem postopku. Če pritožba ni utemeljena, mora vlagatelj naročniku povrniti potrebne stroške, nastale v pritožbenem postopku. Vlagatelj lahko povrnitev stroškov, nastalih v predrevizijskem postopku, zahteva v petih delovnih dneh od vložitve zahtevka za revizijo, povrnitev potrebnih stroškov, nastalih v revizijskem postopku, do odločitve Dkom o zahtevku za revizijo, povrnitev stroškov, nastalih v pritožbenem postopku, pa do odločitve Dkom o pritožbi. Vlagatelj mora v svoji zahtevi za povračilo stroškov opredeljeno navesti stroške, za katere zahteva povračilo.

Pri **LEKSIAKOV ZALOŽBI** je izšel strokovni e priročnik z naslovom

JAVNO NAROČANJE OD A DO Ž Vodnik skozi postopek javnega naročila
296 strani, marec 2023

Sistematika oddaje javnih naročil je velikokrat "kamen spotike", saj je treba upoštevati uravnoteženost proračuna, kar vpliva na postopke oddaje javnih naročil, načela gospodarnosti in ekonomičnosti in nenazadnje tudi enakopravnosti ponudnikov. Pravila javnega naročanja posegajo v fazo pogajanj in sklenitve pogodbe z izbranim ponudnikom, medtem ko se za pogodbene obveznosti uporabljajo civilnopravna pravila. Samo natančna določitev "pravil igre" je porok, da se bodo proračunska sredstva uporabljala z najmanjšimi stroški in največjo koristnostjo.

Več si lahko preberete na: www.leksiakov.si

